

Els geperuts, ball de bastons de Sant Iscle de Vallalta

Sant Iscle de Vallalta

Ubicació

Comarca: Maresme
Alçada: 122

Coordenades:

Latitud: 41.62435
Longitud: 2.56915
UTM Est (X): 464109
UTM Nord (Y): 4608159

Classificació

Número de fitxa 08193 - 76
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia Fons documental
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de St. Iscle de Vallalta. C/ de les Escoles, 2 (St. Iscle de Vallalta)
Autoria de la fitxa Àlex Asensio
Data de registre de la fitxa: dt., 02/07/2019 - 02:00

Descripció

Segons Joan Amades (AMADES, 1998:120) "el Ball de Bastons de Sant Iscle de Vallalta" era "el més famós de tota la Costa de Llevant". El folklorista el va conèixer el 29 de maig de 1928 en una excursió a Calella, interpretat pel "flubioler" Joan Roig Carbó, dit el Nan, que aleshores comptava 55 anys i era nat a Tordera, "però fa molts anys que resideix a Calella".

El ball consta de sis parts, les partitures de les quals van ser aplegades i numerades de la 70 a la 76 pel mateix Amades a l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya'. La cinquena part rep el nom dels geperuts. Rosa Arbolés n'ha reportat la lletra: "Tot geperut, geperut / li deia a la Pepeta / Tot geperut, geperut / li deia estàs fotut / Gira el barret i tomba-li / tomba-li, tomba-li / Gira el barret i tomba-li / Tomba-li el barret". Amades (1998:168) detalla que "se li dona el nom de ball dels geperuts perquè en ballar-lo piquen amb el bastó a terra, i per això han d'ajupir-se i anar geperuts. A aquest ball se li dona un caient cerimoniós i reverent, i sol ser tocat solament davant de les autoritats i en casos de solemnitat. El fet de picar a terra enclou el sentit d'acatament i reverència a la persona en honor de la qual es fa la ballada".

El ball de bastons de Sant Iscle era representat per vuit balladors, tots homes, abillats amb la clàssica muda blanca dels bastoners: camisa, pantalons i mitjons blancs, faixa i corbata vermella, espadenyes de veta vermella o negra i un casquet ratllat blau i vermell. El grup era acompanyat d'un flabiol i un tamborí. Segons Tomàs Carreras (CARRERAS, 1922:64), "a Sant Iscle els balladors formen una colla, no una societat. No hi ha càrrecs; solament un dels joves, en Josep Maynou (àlies Carrabisco) actua de cap de colla i és qui fa els tractes. Ballen 'sols per divertir-se i guanyar diners per al menjar i beure de les sortides'. Del fons comú són pagades les despeses de les sortides i dels bastons, puix se'n trenquen molts. El vestit se'l paga cadascú.

A Sant Iscle surten de consuetud el dia de la Pasqua Florida, a la tarda, i el dia de Sant Feliu (1r d'agost) que és la Festa Major del poble. També van a altres pobles, i 'allí on convingui' si els contracten. Els vells de la colla, que fan els oficis auxiliars (tocar el tamborí i el flabiol, captar) estan retirats de ballar, i són els mestres dels joves. El vell que toca el flabiol, el més vell de la colla, es creu ell mateix, senzillament insubstituïble. D'aquí el seu to paternalment autoritari amb la colla".

"Uns quants joves de reserva, sense vestit, formen part de la colla, i la segueixen disposats a substituir els balladors quan estiguin cansats o si es posessin malalts". Aquest grup d'homes era format per Isidro Buch, Carrabisco, Josep Gallart, Jaume Planas, Tonet de can Paturo, Joanet Vinyals, Miquel Pere Serena, Josep Casals, Pere Roig, Martí de ca l'Aranyó, Pep Paturo i Toribi Beneta.

Tant el relat de Carreras com el 'Diccionari de la dansa' estan il·lustrats amb fotografies del grup de bastoners actuant a la Festa Major de Sant Pol de Mar, el 25 de juliol, diada de Sant Jaume, de 1920.

Observacions:

Les fotografies aportades per representar el vall de bastons de Sant Iscle han estat extretes de l'arxiu fotogràfic del CSIC.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE SANT ISCLE DE VALLALTA (2003). Coneix Sant Iscle de Vallalta. Canet de Mar. Edicions Els 2 Pins, p. 57.

AMADES, Joan; JUST, Joan; ROMA, Josep i SAMPER, Baltasar (1998). Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Materials. Volum VIII. Memòries de missions de recerca. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 165-168.

AMADES, Joan i PUJOL, Francesc (1936). Cançoner popular de Catalunya. Diccionari de la dansa, dels entremesos i dels instruments de música i sonadors. Vol. I. Dansa. Barcelona: Fundació Concepció Rabell i Cibils, Vda. Romaguera, pp. 88-90 i 93.

Bastoners de Sant Iscle de Vallalta (2019). Consultat 20 maig 2019, des de

<http://www.animadedansa.com/poblacio/bastoners-de-sant-iscle-de-vallalt...>

BATISTA I ROCA, Josep M. I CARRERAS I ARTAU, Tomàs (1922). Manual de per a recerques d'etnografia de Catalunya. Barcelona: Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya de la Universitat de Barcelona, pp. 64-65.

CARRERAS I ARTAU, Tomàs (2019). El ball de bastons de Sant Iscle de Vallalta [fotografies I a IX].

Consultat 20 maig 2019, des de <http://simurg.bibliotecas.csic.es/viewer/piresolver?id=CSICAR000112866>
Sant Iscle recupera alguna de les seves danses tradicionals. L'Eixida, revista independent d'informació local,
núm. 1. Edicions Els 2 Pins. Canet de Mar, pp. 9-10.
<http://simurg.bibliotecas.csic.es/>

74. BALLS DE BASTONS (SANT ISCLE DE VALLALTA).
QUARTA PART

Calella.

75. BALLS DE BASTONS (SANT ISCLE DE VALLALTA).
CINQUENA PART. (DELS GEPERUTS)

-167-

